

jo nok være muligt, at det er Tilfældet hos Adskillige, men skulde det monstro ogaa alene være paa den Side, der danner Oppositionen mod den nuværende Regjering? Vi vide jo Alle, at der er Noget, der hedder braadne Kar i alle Lande, og ligesaa vist som der kan være uflære Hoveder eller uflære Hjerner paa den ene Side af den politiske Opfattelse, ligesaa vist kan der være saadanne paa den anden Side. Naar de, der her til Lands støtte den nuværende Regjering, ville mine, at Uklarhed ene og alene findes blandt dets Modstandere, saa mener jeg, at dertil kan der føies et Spørgsmaalstegn. At der udbredes en hel Del Lærersætninger, som ikke altid ere fuldt paalidelige eller fuldt troverdige, gennem Skrift og Tale, er jo meget vist, men jeg har før nævnt, at deri kan jo vor Presse have sin Skyld i Forening, vil jeg helst sige; thi den ene Part giver jo i Virkeligheden ikke den anden Part saa forførdelig Meget efter.

Jeg skal nu vende mig fra selve Adressens Ordlyd og gjøre nogle mere almindelige Bemærkninger. Det har jo hidtil lydt, og lyder vel for Resten fremdeles, ja det blev, saavidt jeg opfattede den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, nu nylig gjentaaget af ham, at Landsthinget er villigt til Samarbejde med ethvert Ministerium, som Kongen maatte udnævne, men han forment, at det nuværende Ministerium ikke alene var saadant, men ogsaa saa samvittighedsfuldt og hæderligt i enhver Retning, at der ingen Grund var til, at Ministeriet traadte tilbage. Jeg har ofte udtalt, at hvad Hæderligheden og den personlige Agtelse for den nuværende Regjering angaar, har jeg ikke det Mindste derimod at indvende (Hør!) — tværtimod (Hør!). Dygtigheden skal jeg ogsaa lade ligge ubestridt, men det er Et, og noget Andet er det, om Stillingen i det Hele er saaledes, at den ærede Ordfører og hans Meningsfæller her i Thinget kunne nære noget Haab om, at det vil lykkes Ministeriet at føre Landet ud af den staaende politiske Strid, hvorunder vi lide. I den Betragtning, at dette Thing er villigt til at samarbejde med ethvert Ministerium, som Kongen maatte udnævne, ser jeg imidlertid, for saa vidt denne Talemaade er fuldt Udtryk, hvad jeg selvfølgelig maa antage den for at være, tillige en Forsikring om, at selv om Oppositionen fik et Ministerium dannet nogenlunde efter dets Hoved, vilde dette Thing ikke nægte sin Medvirkning ved en virkelig fornuftig og saglig Forhandling, men ogsaa overfor et saadant Ministerium medvirke til at fremme de Formaal, som ville tjene Samfundets og Folkets Tarv. Der er

derfor, synes det mig, en lille Smule Modsetning i, at saa snart der er Tale om fra Oppositionens Side at faae et Ministerium, der kunde have større Udbygning til at udføre heldige Reformere i Samfundets Tjeneste, er dette Things Flertal viedeligt paa Færde med Indsigelser imod, at det bør ske, eller at det vilde nytte noget, at Sligt sker. Jeg synes dog, som jeg har nævnt, at et Forsøg skabede ikke, og jeg er endog i Stand til at tro, at dette Things ærede Flertal vilde selv være glad over, om dets nuværende Betragtninger om det Umulige i, at et saadant andet Ministerium kunde udrette noget Heldigt, skulde vise sig urigtige. Det vilde, synes det mig, være til Gavn for Flertallet i Thinget selv som for det Hele. Der er et andet Argument, som ogsaa temmelig jævnlig er kommet frem hidtil, og det er, at Oppositionen eller Venstre, som den kaldes, er et ensidigt Parti, nærmest et Bondeparti, som man ikke kan tage Hensyn til, da det nærmest udgjør en enkelt Klasse af Samfundet. Nu er det saa mærkeligt, at Hs. Maj. Kongen forgangent Aar har udtalt, at han vilde lytte til Folkets Ønsker, naar han kunde skjønne, at disse Ønsker ikke alene vare udgaede fra et enkelt Parti i Samfundet, men fra den større Del af Befolkningen. Man kan jo i Grunden sige, at det er nu Tilfældet, thi Oppositionen dannes ikke mere alene af vort Parti, men har særlig i de seneste Aar vundet en temmelig stærk Tilgang baade i Bybefolkningen og forøvrigt ogsaa i andre Samfundsklasser. Men hvilken Betragtning gjøres nu gjældende? Nu lyder det saa, at Oppositionen kan man ikke tage Hensyn til, fordi det er et altsfor uensartet Parti, altsfor uenigt om Mangt og Meget, i Virkeligheden kun enigt om dette ene, at se det nuværende Ministerium fjernet. Deri synes jeg ogsaa, at der ligger en Modsigelse: et enkelt Parti, naar det kun dannes nærmest af en enkelt Klasse af Samfundet, kunde man ikke være berømt at tage Hensyn til, men da dette Parti, Oppositionen, er blevet forstærket fra flere Samfundsklasser, kan man det heller ikke, fordi det er saa uensartet. Hvad Uensartetheden angaar, skal jeg indrømme, at den maaske er tilstede i visse Stykker. Det er ikke tænkeligt, at et Parti som den nuværende Opposition i Længden kan enes ved den saglige Forhandling om alle Ting, men den Hovedtrækkene tror jeg dog nok, at det vil kunne enes, og det vil, naar det nuværende Ministeriums Tilhængere maatte se sig i Stand til at forsøge Samarbejde med et nyt Ministerium, der ogsaa har Udbygning til at forhandle og samarbejde